

Lähiaja kesiste majandusväljavaadete taustal on noorte töötuse määr jõudnud mitmes liikmesriigis enneolematult kõrgele tasemele, millel on inimeste ja ühiskonna jaoks tohutult kõrge hind. Sellega seoses tuleb kiiresti meetmeid võtta.

Euroopa Ülemkogu leppis täna kokku terviklikus lähenemisviisis, mille eesmärk on noorte töötuse vastu võitlemine ja mis tugineb järgmistele konkreetsetele meetmetele: noorte tööhõive algatusega tehtava töö kiirendamine ja algatusega seotud tegevuse märkimisväärse osa kontsentreerimine algatuse elluviimise perioodi algusesse; noortegarantii rakendamise kiirendamine; noorte liikuvuse suurendamine ja sotsiaalpartnerite kaasamine. Euroopa Ülemkogu arutas ka seda, kuidas hoogustada investeringuid ja parandada juurdepääsu laenudele. Ülemkogu kutsus üles võtma kasutusele Euroopa Liidu, sealhulgas Euroopa Investeeringupanga ressursse ning käivitas uue investeerimiskava VKEda toetamiseks ja majanduse rahastamise hoogustamiseks.

Finantsstabiilsuse osas on olukord paranemas, kuid ELil ja selle liikmesriikidel on vaja võtta täiendavaid meetmeid, et Euroopa pöörduks tagasi jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomise teele. Riigi rahanduse usaldusväärsus ning jätkusuutlikku majanduskasvu ja töökohtade loomist toetavad meetmed on üksteist vastastikku tugevdavad. Samal ajal tuleb teha kõigil tasanditel otsusekindlaid jõupingutusi struktuurireformide jätkamiseks ning konkurentsivõime ja tööhõive edendamiseks. Sellega seoses kinnitas Euroopa Ülemkogu riigipõhised soovitusel, et anda liikmesriikidele suuniseid poliitika ja riigieelarve kavandamiseks, viies sellega lõpule 2013. aasta Euroopa poolaasta.

Euroopa Ülemkogu hindas ka edusamme seoses pangandusliiduga, mis on finantsstabiilsuse ning majandus- ja rahaliidu sujuva toimimise seisukohalt väga oluline. Lõpetuseks määras Euroopa Ülemkogu kindlaks järgmised sammud majandus- ja rahaliidu ülesehituse tugevdamisel ning kutsus üles jätkama tööd kõikide nimetatud küsimustega Euroopa Ülemkogu detsembrikuissele kohtumisele eelneval ajal.

Euroopa Ülemkogu tervitas soojalt Horvaatiat, kellest saab 1. juulil 2013 Euroopa Liidu liige. Ülemkogu õnnitles ka Lätit aluslepingus ette nähtud lähenemiskriteeriumite täitmise puhul, mis võimaldab Lätil võtta euro kasutusele 1. jaanuaril 2014.

Täidetakse hiljem – laienemine

I. NOORTE TÖÖHÕIVE

1. Noorte töötuse vastu võitlemine on eriline ja viivitamatu eesmärk, võttes arvesse, et töötute noorte eurooplaste arv on lubamatult suur. Kõik jõupingutused tuleb suunata ühisele eesmärgile, nimelt pakkuda noortele, kes ei õpi, tööta ega osale koolituses, töö-, haridus- või koolitusvõimalust nelja kuu jooksul, nagu on ette nähtud noortegarantiid käsitlevas nõukogu soovitusel. Noorte tööhõivet käsitlevale komisjoni teatisele tuginedes on nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil vaja tegutseda otsusekindlalt ja viivitamata.

2. EL võtab noorte tööhõive toetamiseks kasutusele kõik kasutada olevad vahendid. Euroopa Ülemkogu on kokku leppinud terviklikus lähenemisviisis, mis tugineb järgmistele konkreetsetele meetmetele:
- (a) struktuurifondide rakendamisel pööratakse erilist tähelepanu noorte tööhõivele, võttes kulutamata jäänud rahalised vahendid vajaduse korral uuesti programmitöösse. Komisjon ja liikmesriigid kasutavad kõiki võimalusi, mida pakub Euroopa Sotsiaalfond (ESF), mis on üks peamisi selleotstarbelisi finantsvahendeid ELi tasandil, sealhulgas noorte töötajate jaoks uute töökohtade loomise toetamise kaudu. Vajaduse korral parandavad liikmesriigid oma haldussuutlikkust, kasutades komisjonilt saadavat tõhustatud tehnilist abi ning toetudes parimatele tavadele;
 - (b) tehakse kõik vajalikud ettevalmistused selleks, et noorte tööhõive algatus oleks 2014. aasta jaanuariks täielikult rakendamiseks valmis, mis võimaldab teha esimesi väljamakseid toetuse saajatele nendes ELi piirkondades, kus noorte töötuse määr on suurem kui 25%¹. Selleks et noorte tööhõive algatus täidaks täiel määral oma eesmärgi, peaks talle eraldatud 6 miljardi euro väljamaksmine toimuma järgmise mitmeaastase finantsraamistiku kohaldamise esimese kahe aasta jooksul². Lisaks kasutatakse mitmeaastase finantsraamistiku 2014.-2017. aasta ülemmäärade raames kasutada olevaid varusid nn kulukohustuste koguaru loomiseks, et rahastada konkreetseid noorte töötuse vastu võitlemise meetmeid. Noorte tööhõive algatusest toetust saavad liikmesriigid peaksid võtma enne aasta lõppu vastu kava noorte töötuse vastu võitlemiseks, sealhulgas noortegarantii rakendamise kaudu. Teisi liikmesriike innustatakse võtma 2014. aastal vastu samasugused kavad. Komisjon esitab 2016. aastal aruande noortegarantii rakendamise ja noorte tööhõive algatuse toimimise kohta;

¹ Arvestades, et Sloveenias suurenes noorte töötus 2012. aastal üle 30%, saab noorte tööhõive algatusest kasu ka Ida-Sloveenia piirkond, kus noorte töötus oli 2012. aastal üle 20%.

² Seda tehakse nii, et see ei avaldaks negatiivset mõju Euroopa Ülemkogu poolt 2013. aasta mais seatud energiapoliitikaga seotud eesmärkidele.

- (c) Euroopa Investeerimispank (EIP) annab panuse noorte töötuse vastasesse võitlusesse algatuse „Töökohad noortele” (*Jobs for Youth*) ja programmi „Investeeringud oskustesse” (*Investment in Skills*) kaudu, mis tuleks viivitamata ellu viia;
- (d) tehakse uusi jõupingutusi noorte tööotsijate liikuvuse edendamiseks, sealhulgas tugevdades programmi „Sinu esimene EURESi töökoht”. Liikmesriike innustatakse kasutama osa oma ESFi eraldistest piiriülese liikuvuse kavade toetamiseks. Programm „Erasmus +”, mis toetab ka piiriülest kutseõpet, peab olema täielikult rakendamiseks valmis alates 2014. aasta jaanuarist. On eriti tervitatav, et Euroopa Parlament ja nõukogu on jõudnud kokkuleppele kutsekvalifikatsioonide tunnustamise suhtes. Kiiresti tuleks analüüsida komisjoni ettepanekuid, mille eesmärk on luua riiklike tööturuasutuste võrgustik. Tuleb teha rohkem jõupingutusi, eelkõige töös täiendavate pensioniõiguste säilitamist käsitleva ettepanekuga, mis tuleb vastu võtta enne parlamendi praeguse koosseisu ametiaja lõppu;
- (e) edendatakse kvaliteetset õpipoisiõpet ja väljaõpet töökohal, eeskätt juulis käivitatava Euroopa Õpipoisiõppe Liidu kaudu. Praktika kvaliteediraamistik tuleks panna tööle 2014. aasta alguses;
- (f) sotsiaalpartnerid peavad olema neisse jõupingutustesse täielikult kaasatud ja neis aktiivselt osalema. Euroopa Ülemkogu väljendab heameelt sotsiaalpartnerite poolt 11. juunil 2013 kokku lepitud noorte tööhõivet käsitlevate meetmete raamistiku (*Framework of Actions on Youth Employment*) üle.

3. Siseriiklikul tasandil ehk tasandil, kus teostatakse enamikku tööhõivega seonduvatest pädevustest, peaksid liikmesriigid oma reforme edendama. Liikmesriigid võtavad meetmeid eesmärgiga moderniseerida kutseharidus- ja haridussüsteeme, tõhustada hariduse ja ettevõtluse valdkondade vahelist koostööd koolist tööellu ülemineku hõlbustamiseks, parandada madala kvalifikatsiooniga noorte tööturule integreerimist, käsitleda oskuste tööturu nõudlusele mittevastavust ning edendada õpipoisiõpet ja praktikat võtmetähtsusega majandussektorites, samuti ettevõtlust ja idufirmasid. Mitmed liikmesriigid on juba esitanud ambitsioonikad kavad noorte tööhõive toetamiseks. Teha tuleb aga veelgi rohkem. Eelkõige peaksid need liikmesriigid, kus noorte töötuse määr on suur, kiirendama aktiivsete tööturumeetmete võtmist. On oluline osutada vajalikku tähelepanu nende haavatavate noorte elanikkonnarühmade tööturul osalemisele, kes seisavad silmitsi spetsiifiliste väljakutsetega. Euroopa Ülemkogu tuletas meelde maksude tööjõult mujale suunamise tähtsust, sealhulgas vajaduse korral sotsiaalmaksete vähendamise kaudu, tunnustades samas liikmesriikide pädevust selles valdkonnas; see on vahend, mis soodustab inimeste töölevõtmist ning edendab töökohtade loomist ja konkurentsivõimet. Euroopa Ülemkogu kutsus üles vahetama rohkem parimaid riiklikke tavasid; sellega seoses tervitas ülemkogu eelseisvat Berliini konverentsi.

II. MAJANDUSKASV, KONKURENTSIVÕIME JA TÖÖKOHTADE LOOMINE

Euroopa poolaasta

4. Euroopa Ülemkogu viis pärast põhjalikku arvamuste vahetust lõpule 2013. aasta Euroopa poolaasta, kinnitades üldiselt riigipõhised soovitusel. Liikmesriigid võtavad nüüd neid soovitusi arvesse oma tulevastes otsustes riigieelarve, struktuurireformide ning tööhõive- ja sotsiaalpoliitika kohta, edendades samal ajal täielikku riiklikku vastutust ja säilitades sotsiaaldialoogi. Nõukogu ja komisjon jälgivad hoolikalt nende soovitude rakendamist. Nõukogu arutab ja hindab korrapäraselt Euroopa majanduse olukorda.

5. Majanduskasvu edendamine ja eelarve konsolideerimine on üksteist vastastikku tugevdavad. Riigi rahanduse usaldusväärsus on oluline selleks, et avaliku sektori asutused säilitaksid oma võime toetada jätkusuutlikku majanduskasvu ja töökohtade loomist. Euroopa Ülemkogu tervitab sellega seoses ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse tühistamist mitme liikmesriigi puhul ning nende liikmesriikide jõupingutusi, kes eeldatavasti oma fiskaaleesmärgid saavutavad. Ülemkogu tuletab meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti ennetusliku osa raames saab kasutada ELi kehtiva eelarveraamistiku pakutavaid võimalusi tasakaalu loomiseks tootlike avaliku sektori investeeringute vajaduse ja eelarvedistsipliiniga seonduvate eesmärkide vahel. Mõnede liikmesriikide puhul on eelarve konsolideerimise tempot kohandatud vastavalt majanduslikele tingimustele, nagu on ette nähtud ELi eelarveraamistikus. Samal ajal peaksid liikmesriigid kiirendama oma struktuurireforme. Sellega toetatakse jõupingutusi, mille eesmärk on viia ELi majandus uuesti tasakaalu, aidata taastada konkurentsivõime ja tegeleda kriisi sotsiaalsete tagajärgedega.

Uus investeerimiskava ELi jaoks

6. Praeguses majandusolukorras on oluline taastada tavapärane laenuandmine majandusele ja hõlbustada investeeringute rahastamist. Arvestades VKEde olulisust majanduse jaoks, eriti seoses töökohtade loomisega, on prioriteediks VKEde rahastamist toetavad meetmed. See on eriti tähtis riikides, kus noorte töötuse määr on suur ja kus vajatakse uusi investeeringuid majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamiseks. Samuti on oluline edendada ettevõtlust ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist. Euroopa Ülemkogu leppis sellest lähtuvalt kokku uue investeerimiskava käivitamises.
7. Euroopa Ülemkogu tervitas järgmist seitset aastat hõlmava ELi mitmeaastase finantsraamistiku suhtes saavutatud kokkulepet. Ülemkogu tänas Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni läbirääkijaid nende töö ja väsimatute jõupingutuste eest, mis võimaldasid täna kokkuleppele jõuda. Mitmeaastasel finantsraamistikul on väga oluline osa majanduse toetamisel, toimides kogu Euroopa majanduskasvu ja töökohtade loomise katalüsaatorina ning võimendades tootlikke ja inimkapitali tehtavaid investeeringuid. Euroopa Ülemkogu kutsus üles mitmeaastase finantsraamistiku määruse ja sellega kaasneva institutsioonidevahelise kokkuleppe kiiresti ametlikult vastu võtma. Sellega seoses tervitas Euroopa Ülemkogu ka selliste uute programmide suhtes saavutatud kokkuleppeid nagu ERASMUS, COSME, Horisont 2020 ning tööhõive ja sotsiaalse innovatsiooni programm. Euroopa Ülemkogu rõhutas, et tähtis on:

- (a) võtta enne käesoleva aasta lõppu vastu erinevad ELi programmid, millega toetatakse strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamist;
 - (b) liikmesriikide töötamine koos komisjoniga, eesmärgiga sõlmida nende partnerluslepingud ja rakenduskavad niipea kui võimalik;
 - (c) kiiresti rakendada struktuurifondid, samuti ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME) ning teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm (Horisont 2020), mis on VKEde toetamise seisukohast eriti olulised;
 - (d) kiirendada projektivõlakirjade katsetapi rakendamist. Komisjonil on kavas esitada oma hinnang 2013. aasta lõpuks.
8. Euroopa Ülemkogu tervitas komisjoni ja EIP aruannet majanduse rahastamise kohta. Euroopa Ülemkogu leppis kokku järgmistes meetmetes ning tervitas komisjoni ja EIP kavatsust rakendada need meetmed esmajärjekorras ning esitada enne ülemkogu 2013. aasta oktoobris toimuvat kohtumist nende rakendamise kohta põhjaliku aruande, mis sisaldab kvantitatiivseid eesmärke, vahendeid ja ajakava:
- (a) EIP jõupingutuste tõhustamine majandusele laenuandmise toetamiseks, kasutades täielikult ära oma kapitali hiljutist suurendamist 10 miljardi euro võrra. Euroopa Ülemkogu kutsub EIPd rakendama oma kava, mille eesmärk on suurendada ajavahemikus 2013–2015 EIP laenutegevust ELis vähemalt 40% võrra. EIP on selle eesmärgi saavutamiseks juba kindlaks määranud uued laenuvõimalused enam kui 150 miljardi euro ulatuses mitmes kriitilise tähtsusega prioriteetses valdkonnas, nagu innovatsioon ja oskused, VKEde juurdepääs rahastamisele, ressursitõhusus ja strateegilised infrastruktuurid;

- (b) Euroopa Komisjoni ja EIP ühiste riskijagamise rahastamisvahendite laiendamine erasektori ja kapitaliturgude poolt VKEdesse tehtavate investeeringute suurendamiseks. Need algatused peaksid tagama, et VKEdele antavate uute laenude maht kogu ELis suureneb, järgides rahandusliku usaldusväärsuse ja läbipaistvuse põhimõtet ning mitmeaastase finantsraamistiku ülemmäärasid. Nõukogu täpsustab koostöös komisjoni ja EIPga viivitamata selliste struktuurifondidest kaasrahastatavate vahendite ülesehituse parameetrid, seades eesmärgiks suure finantsvõimenduse. Teha tuleks vajalikud ettevalmistused, et need rahastamisvahendid saaks 2014. aasta jaanuaris tööle hakata;
- (c) Euroopa Investeerimisfondi krediitkvaliteedi parandamise suutlikkuse suurendamine;
- (d) EIP kaubanduse rahastamise skeemide järkjärguline laiendamine VKEde äritegevuse soosimiseks kogu liidus, eelkõige programmis osalevates riikides;
- (e) riiklike arengupankade ja EIP vahelise koostöö tugevdamine eesmärgiga suurendada ühise laenuandmise võimalusi ja parimate tavade vahetamist;
- (f) alternatiivsete rahastamisallikate väljatöötamine tihedas koostöös liikmesriikidega.

Majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe rakendamine

9. Aasta tagasi leppis Euroopa Ülemkogu kokku majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppes ehk kiiretoimeliste majanduskasvu edendavate meetmete paketi, mille rahastamiseks eraldati 120 miljardit eurot. Ehkki nende meetmete rakendamine on edenenu hästi ja mõned neist annavad juba tulemusi, tuleb teha rohkem jõupingutusi. ELi institutsioonid ja liikmesriigid peaksid tegema kõik endast oleneva, et tagada kõikide kõnealuse kokkuleppe elementide kiire rakendamine, nagu on ette nähtud eelnevates Euroopa Ülemkogu järeldustes, eeskätt seoses ühtse turu, innovatsiooni, digitaalarengu tegevuskava, teenuste, energeetika ja maksuküsimustega. Euroopa Ülemkogu jääb ootama 2013. aasta detsembris esitatavat ja nõukogu regulaarsetel läbivaatamistel põhinevat ajakohastatud eduaruannet kokkuleppe kohta.

10. Nagu märtsis kokku lepitud, jälgib Euroopa Ülemkogu hoolikalt ülemkogu poolt majanduskasvu hoogustamiseks ja konkurentsivõime edendamiseks kehtestatud suuniste rakendamist, eelkõige korrapäraste temaatiliste arutelude korraldamise kaudu. Sellega seoses pidas Euroopa Ülemkogu esimese arvamuste vahetuse kahes keskse tähtsusega küsimuses:
- (a) Euroopa tugeva tööstusliku baasi kui ELi majanduskasvu ja konkurentsivõime tegevuskava olulise elemendi suur tähtsus. Euroopa Ülemkogu kutsus üles looma laiaulatusliku horisontaalse ja ühtse lähenemise nüüdisaegsele Euroopa tööstuspoliitikale, mis kaasneb struktuuriliste muutuste ja majanduse elavnemisega. Ülemkogu tervitas komisjoni tegevuskava konkurentsivõimelise ja jätkusuutliku terasetööstuse loomiseks. Euroopa Ülemkogu jääb 2014. aasta veebruaris toimuvat ülemkogu kohtumist silmas pidades ootama komisjoni täiendavat panust, kooskõlas Euroopa Ülemkogu 2013. aasta märtsi ja mai järeldustega. Järgmisel eesistujariigil palutakse jätkata ettevalmistavat tööd nõukogus;
 - (b) tuletades meelde 2013. aasta märtsi järeldusi, tervitas Euroopa Ülemkogu komisjoni teatist kümne kõige koormavama õigusakti kohta kui esimest panust. Ülemkogu jäi ootama, et enne 2013. aasta oktoobris toimuvat ülemkogu kohtumist esitatakse üksikasjalik tööprogramm, mis sisaldab täiendavaid ja vajaduse korral uusi konkreetseid ettepanekuid üldise regulatiivse koormuse vähendamiseks ja konkurentsivõime suurendamiseks, võttes samas alati arvesse vajadust kaitsta nõuetekohaselt tarbijaid ja töötajaid. Ülemkogu kutsus üles jätkama jõupingutuste tegemist, et muuta ELi ja liikmesriikide õigusloome tõhusamaks, sidusamaks ja lihtsamaks. Ülemkogu pöördub nende küsimuste juurde tagasi, kui nimetatud ettepanekud on esitatud.

Analüüsides oma 2013. aasta oktoobris toimuvaid temaatilisi arutelusid, eesmärgiga anda uus impulss innovatsiooni, digitaalse ühtse turu ja teenuste valdkondadele, kutsus Euroopa Ülemkogu komisjoni üles esitama enne kõnealust kohtumist oma aruande teenuste direktiivi vastastikuse hindamise kohta ning Euroopa litsentse käsitleva protsessi kohta.

11. Tuletades meelde kaubanduse rolli majanduskasvu ja töökohtade loomise edendamisel, tervitas Euroopa Ülemkogu läbirääkimiste alustamist Ameerika Ühendriikidega sõlmitava Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse üle.

III. MAJANDUS- JA RAHALIIDU VÄLJAKUJUNDAMINE

Täidetakse hiljem

IV. MUUD KÜSIMUSED

Täidetakse hiljem

EUROOPA ÜLEMKOGU POOLT KINNITATUD DOKUMENDID

- Nõukogu 25. juuni 2013. aasta aruanne 2013. aasta riigipõhiste soovitude kohta
- Nõukogu poolt 25. juunil 2013 vastu võetud järeldused laienemise kohta
- Nõukogu poolt 28. mail 2013 vastu võetud järeldused ELi ametliku arenguabi aastaaruande kohta
- Nõukogu poolt 25. juunil 2013 vastu võetud järeldused teemal „2015. aasta järgne üldine tegevuskava”
- Nõukogu poolt 25. juunil 2013 kinnitatud Atlandi ookeani piirkonna merestrateegia rakendamise tegevuskava
